

Phóng sự
Chủ đề: Giáng sinh xưa
Tác giả: Sĩ-Điện
Sưu tầm: Huỳnh Minh Hiệp

NHỚ LẠI KHÔNG KHÍ GIÁNG SINH SÀI GÒN HƠN 60 NĂM TRƯỚC

Đô thành Sài Gòn cách đây hơn 60 năm đón Giáng sinh như thế nào? Với những người thuộc “thế hệ cũ”, đọc lại phóng sự dưới đây, đăng trên tờ Văn Đoàn Tháng Mười Hai 1960 không khỏi không có cảm giác ít nhiều bồi hồi, với ký ức tràn về, như thấy hiện lại một Sài Gòn náo nhiệt phồn hoa, với không khí thanh bình và an lành. Mời độc giả cùng quay ngược thời gian, trở lại “Sài Gòn của chúng ta” một thời, Sài Gòn của miền Nam dấu yêu một thời, để hân hoan chào đón ngày Chúa ra đời...

Ấy phải nói đông dài thế vì tôi có một số tội đáng trách là: nước đến chun mới nhảy. Khi nào ông chủ bút thúc hối quá xá và anh em tấn công chỉ còn chờ bài chót là bài của “thằng tôi” thì lúc ấy cầm cây viết mới ra... vãn.

Thật khổ! Giá có thứ thuốc chích nào trừ căn bệnh “trễ tàu” này thì tôi xin chích liền.

Bây giờ xin vô đề.

Quang cảnh các thánh đường đã khác thường. Cờ Hội Thánh giăng mắc tứ bề, từ ngọn tháp chuông xuống tới các ngọn cây, phát phới bay trước gió để đón mừng ngày Giáng Sinh sắp tới.

Các tiệm bán đồ tân phẩm ở con đường sang trọng và đẹp nhất Thủ đô, cùng các đường kế cận đều đã bị “lạnh” bất ngờ!

“Lạnh” đây không phải là có gắn máy lạnh, mà “lạnh” vì trong các tủ kiếng trưng bày những món đồ chơi tối tân rất hấp dẫn, bị phủ đầy... tuyết trắng nõn bằng bông gòn, cùng với những cây thông xinh xắn, những trái thủy tinh muôn màu xoay tít chiếu ra đủ thứ ánh sáng. Người ta mắc thêm đèn từ trong đến ngoài tiệm, để cho tiệm chan hoà ánh sáng và dễ thân hút thân chủ.

Không Khí ĐỒ THÀNH

Đẹp Giăng Sinh 1960

Pbóng-sự của SI-DIÊN

tranh màu, bằng Anh và, để hiểu, giá độ 10đ.

Trẻ em gặp dịp được tặng quà mà cũng là để trau dồi sinh ngữ luôn.

Nhưng trẻ em lại thực tế hơn và không biết lo xa như người lớn, nên đòi mua đồ chơi thật sự chứ không mua "sách đồ chơi".

ĐÂY, QUÀ THỰC TẾ

Thích thú nhất là những món đồ chơi đối với tuổi thơ. Cùng với sự tiến triển của cơ khí và khoa học, đồ chơi trẻ em được chế tạo nhiều thứ mới mẻ. Nào xe hơi có "ra đa" chạy theo chiều hướng điều khiển của tiếng còi. Nào con khỉ biết nhảy "bala-hop", con gấu biết chơi thể thao, môn "barre fixe" nhào lộn đủ phương thế không khác nào một lực sĩ điền kinh "chính cống".

Máy bay phản lực cũng được xuất hiện thay thế máy bay có chong chóng, dù chỉ là mô hình đồ chơi.

Suốt dịp lễ đường Lê-Lợi, từ nhà hàng Charner cũ đến ngã tư đường Pasteur, người ta đi chen lấn nhau cùng với trẻ em để chọn lựa đồ chơi. Tuy vậy, mà sự mua bán không được phát tài bằng những năm trước.

Đồ chơi ngoài lễ đường lại bán chạy hơn trong tiệm chỉ vì người bán biết cách hấp dẫn thân chủ: lèo dầy nhiều cho các món đồ chơi cũ động liền liền, do đó tạo nên một sự nhộn nhịp chung. Đã vậy người bán còn luôn mồm rao to:

— "Mấy thầy, mấy cô. Mày vô! Em nó chơi, em nó mừng!"

Không kể những món thông thường, những món đồ chơi... theo sát khoa học không ít gì. Một chiếc xe hơi điều khiển có "ra đa" giá tới 800 đồng. Những con búp bê trong tiệm cũng có "giá trị rất... thịnh dư" không kém: từ vài chục, đôi ba trăm, đến 3 ngàn mấy, bốn ngàn.

Chuyến xe cam nhông nào từ Đà-lạt về cũng có thông. Nếu ở trên máy bay ngó xuống, thấy đoàn xe cam-nhông chờ thông về Saigon, người ta có thể nói một câu văn về rằng: "Ồ! Cả một dải thông đã chuyển mình về Thủ-Đô".

Năm đó, thông có giá lắm, từ một ngàn đồng xuống đến vài ba trăm một cây.

Người ta bái hà phá những thùng đựng sưa để đóng cấp tốc những cái kiếng cho thông dưng vung dưng giao cho thân chủ.

Nhưng trước giờ lễ Giáng sinh, thông càng cao giá bao nhiêu thì sau đó thông bị hạ giá bấy nhiêu, chẳng khác nào giá chứng khoán ở thị trường Ba-lê.

Nhưng, từ năm ngoái, thông được Nhà Quốc Gia Thủy Lâm ghé mắt đến.

Đây là tin mới nhất:

"Kể từ 20-12-1960, Nhà Quốc Gia Thủy Lâm sẽ phụ trách cung cấp cây thông như dịp lễ Giáng Sinh sắp đến: chuyên viên Thủy Lâm sẽ chuyên chở cây thông từ rừng về Thủ-đô, bán sỉ lại cho những nhà buôn hoa kiếng có đóng môn bài. Số tiền bán thông sẽ dành cho công tác bồi dưỡng lâm phần sau này. Ngoài ra, tại Dalat và Di-Linh, các hạt Thủy Lâm cũng sẽ phụ trách công việc bán thông cho đồng bào dùng trong dịp lễ nói trên".

Theo chỗ chúng tôi biết, sở dĩ có biện pháp này, cốt là để bảo vệ các rừng thông, khỏi những búa rìu quá... tàn ác của những tay buôn không nghĩ đến ngày mai của đồng giống Thông teo.

NHỮNG BỮA ĂN

Các nhà hàng cũng đua nhau đăng quảng cáo trên báo ngoài ngõ đưa ra những thực đơn đặc biệt về "rê quây đông" và ăn cần nhắc nhở các thân chủ chưa đặt bàn hãy giữ chỗ trước, hãy mau mau lên, kéo số bàn có hạn mà đồ ăn cũng có hạn!

quảng cáo về "cây củ Noel". Trước kia trên mỗi khúc "củ" đều có chữ Pháp: "Joyeux Noel" thì nay đổi bằng chữ Việt "Mừng lễ Giáng-sinh".

Những "cây củ" tuy cũng bằng bột mì đường, sữa, sô-cô-la, nhưng giá cả tùy theo địa vị của nơi bán mà lên hay xuống.

Ví dụ ở ngay ngoài chợ, một quán bánh nhỏ, có tủ kiến sạch sẽ, mỹ thuật thì một cây củ có 5 phân ăn giá có 100 đ., mỗi phân ăn hai chục. Nhưng nếu ta ghé vào một nhà hàng vừa vừa, giá ấy đã lên đến 150 đ., hay 200 đ. Vô một trong những nhà hàng có tiếng về bánh ngọt thì giá lại từ 4 đến 600đ.

Những nguyên liệu làm bánh thì vẫn thế nhưng mắc là mắc ở... chỗ tên tuổi của nhà hàng... bảo đảm hơn, và danh ninh rằng bánh ngon hơn, thợ khéo hơn.

NHỮNG ĐÈN GIẤY

Những đèn giấy ngôi sao do những nhà chuyên môn sản xuất từng loạt điem tờ công phu và tỉ mỉ ấy vậy mà người ta bán với giá gần như lấy công làm lời, 25 hay 30đ.

Nếu ở nhà mà làm lấy một cái đèn, thì chắc làm không đẹp bằng và có đẹp bằng cũng không bán rẻ bằng.

VUI HƠN CẢ

QUÀ... "VĂN-HÓA"

Trước khi nói đến các món đồ chơi, tôi tưởng cần phải nói đến món "quà văn hóa" đã. Một tiệm sách lớn nọ, trang trí ngay một ông già Noel với một cần xé đồ chơi, xách đèn (đèn điện thật) cỡi lừa, đi tìm trẻ em ngoan để tặng quà. Xung quanh ông, bừa bãi những "sách quà". Đây là một loại sách to rộng và chữ lớn, nhiều tranh minh họa màu sắc rực rỡ, bìa có tráng một lớp "vực ni" bóng láng. Toàn những truyện cổ tích như: "Cendrillon"

(Con lọ lem), “La Belle au bois dormant” (Công chúa ngủ trong rừng), “Le petit Poucel” (Thằng bé Tí Hon), Những bài thơ ngụ ngôn của La Fontaine, v.v.

Ngoài ra, còn những sách về lịch sử, địa dư, vạn vật, thiên văn được trình bày nhiều tranh hơn lời văn, để trẻ em dễ hiểu. Văn thì có Pháp văn. Vì vậy loại sách làm “quà văn hóa” tặng cho trẻ em này phải là của gia đình Pháp kiều hoặc của những gia đình Việt Nam giàu có và con em học tiếng Pháp từ thuở nhỏ mới mua nổi. Giá cả mỗi quyển từ 60đ đến bốn năm trăm đồng.

Ngoài ra cũng có những loại sách vuông vắn cỡ bàn tay, nhiều tranh màu, bằng Anh văn, dễ hiểu, giá độ 10đ. Trẻ em gặp dịp được tặng quà mà cũng là để trau dồi sinh ngữ luôn. Nhưng trẻ em lại thực tế hơn và không biết lo xa như người lớn, nên đòi mua đồ chơi thật sự chứ không mua “sách đồ chơi”.

ĐÂY, QUÀ THỰC TẾ

Thích thú nhất là những món đồ chơi đối với tuổi thơ. Cùng với sự tiến triển của cơ khí và khoa học, đồ chơi trẻ em được chế tạo nhiều thứ tối tân. Nào xe hơi có “ra đa” chạy theo chiều hướng điều khiển của tiếng còi. Nào con khỉ biết nhảy “hulahop”, con gấu biết chơi thể thao, môn “barre fixe” nhào lộn đủ phương thể không khác nào một lực sĩ điền kinh “chính công”.

Máy bay phản lực cũng được xuất hiện thay thế máy bay có chong chóng, dù chỉ là món đồ chơi.

Suốt dọc lề đường Lê Lợi, từ nhà hàng Charner cũ đến ngã tư đường Pasteur, người ta đi chen lấn nhau cùng với trẻ em để chọn lựa đồ chơi. Tuy vậy, mà sự mua bán không được phát tài bằng những năm trước.

Đồ chơi ngoài lề đường lại bán chạy hơn trong tiệm chỉ vì người bán biết cách hấp dẫn thân chủ: lên dây nhiều cho các món đồ chơi cử động liên miên, do đó tạo nên một sự nhộn nhịp chung. Đã vậy người bán còn luôn mồm rao to:

– “Mấy thầy, mấy cô. Mại vô! Em nó chơi, em nó mừng!”

Không kể những món thông thường, những món đồ chơi... theo sát khoa học không rẻ gì. Một chiếc xe hơi điều khiển có “ra đa” giá lổi 800 đồng. Những con búp bê trong tiệm cũng có “giá trị rất... thặng dư” không kém: từ vài chục, đôi ba trăm, đến ba ngàn mấy, bốn ngàn.

CÂU CHUYỆN... THÔNG

Sửa soạn lễ Noel mà không có cây thông thì kém hẳn phần nghi lễ. Hồi năm 1954 là năm “thông” có thể nói phát tài nhứt, vì đường bộ Sài Gòn–Đà Lạt bắt đầu được lưu thông dễ dàng. Vì vậy mà ở đại lộ Nguyễn Huệ, chỗ “chợ hàng bông” thông “mọc” đầy lễ đường với đủ cỡ lớn, nhỏ, cao, thấp. Chuyến xe cam nhông nào từ Đà Lạt về cũng có thông. Nếu ở trên máy bay ngó xuống, thấy đoàn xe cam nhông chở thông về Sài Gòn, người ta có thể nói một câu văn về rằng: “Ôi! Cả một đời thông đã chuyển mình về Thủ Đô”.

Năm đó, thông có giá lắm, từ một ngàn đồng xuống đến vài ba trăm một cây. Người ta hồi hả phá những thùng đựng sữa để đóng cấp tốc những cái kiềng cho thông đứng vững đặng giao cho thân chủ. Nhưng trước giờ lễ Giáng sinh, thông càng cao giá bao nhiêu thì sau đó thông bị hạ giá bấy nhiêu, chẳng khác nào giá chứng khoán ở thị trường Ba Lê. Nhưng, từ năm ngoái, thông được Nha Quốc Gia Thủy Lâm ghé mắt đến.

Đây là tin mới nhứt:

“Kể từ 20/12/1960, Nha Quốc Gia Thủy Lâm sẽ phụ trách cung cấp cây thông nhọn dịp lễ Giáng Sinh sắp đến: chuyên viên Thủy Lâm sẽ chuyên chở cây thông từ rừng về Thủ Đô, bán sỉ lại cho những nhà buôn hoa kiềng có đóng môn bài. Số tiền bán thông sẽ dành cho công tác bồi dưỡng lâm phần sau này. Ngoài ra, tại Đà Lạt và Di Linh, các hạt Thủy Lâm cũng sẽ phụ trách công việc bán thông cho đồng bào dùng dịp lễ nói trên.”

Theo chỗ chúng tôi biết, sở dĩ có biện pháp này, cốt là bảo vệ các rừng thông, khỏi những búa rìu quá... tàn ác của những tay buôn không nghĩ đến ngày mai của giòng giống Thông reo.

NHỮNG BỮA ĂN

Các nhà hàng cũng đua nhau đăng quảng cáo trên báo ngoại ngữ đưa ra những thực đơn đặc biệt về “rê quây đông” [réveillon] và ân cần nhắc nhở các thân chủ chưa đặt bàn hãy giữ chỗ trước, hãy mau mau lên, kéo số bàn có hạn mà đồ ăn cũng có hạn!

NHỮNG THIỆP CHÚC MỪNG

Tại các tiệm sách lớn cùng các quán sách lễ đường đều bày các kiệu thiệp chúc mừng lễ Giáng sinh và Tết Dương Lịch. Đủ kiệu đẹp do các họa sĩ Việt, Pháp, Ý, Nhật, Hồng Kông tạo nên... Tha hồ chọn!

TÌNH HÌNH BUÔN BÁN

Tuy nhiên giới buôn bán đồ chơi và thiệp chúc mừng, lại than... không mấy khá. Năm nay bán kém năm ngoái, năm ngoái bán kém năm trước...

Nhút là năm nay, vì mấy tiếng súng sáng 11-11 mà ai nấy đã lờ chi dùng tiền để mua trữ gạo, than, củi, nước mắm, lu đựng nước nên “mắc kẹt” vô đó một mớ, vì vậy ai nấy phải bóp bụng bớt xài ra!

“CÂY CỬI NOEL”

Các tiệm bánh ngọt tha hồ quảng cáo về “cây cửi Noel”. Trước kia trên mỗi khúc “cửi” đều có đề chữ Pháp: “Joyeux Noel” thì nay đổi bằng chữ Việt “Mừng lễ Giáng-sinh”. Những “cây cửi” tuy cũng bằng bột mì, đường, sữa, sô-cô-la, nhưng giá cả tùy theo địa vị của nơi bán mà lên hay xuống.

Ví dụ ở ngay ngoài chợ, một quán bánh nhỏ, có tủ kiếng sạch sẽ, mỹ thuật thì một cây cửi cỡ 5 phần ăn giá có 100đ, mỗi phần ăn hai chục. Nhưng nếu ta ghé vô một nhà hàng vừa vừa, giá ấy đã lên đến 150đ, hay 200đ. Vô một trong những nhà hàng có tiếng về bánh ngọt thì từ 400 đến 600đ.

Những nguyên liệu làm bánh thì vẫn thế nhưng mắc là mắc ở... chỗ tên tuổi của nhà hàng... bảo đảm hơn, và đỉnh ninh rằng bánh ngon hơn, thợ khéo hơn.

NHỮNG ĐÈN GIẤY

Những đèn giấy ngôi sao do những nhà chuyên môn sản xuất từng loạt điếm tô công phu và tỉ mỉ ấy vậy mà người ta bán với giá gần như lấy công làm lời, 25 hay 30đ. Nếu ở nhà mà làm lấy một cái đèn, thì chắc làm không đẹp bằng và có đẹp bằng cũng không bán rẻ bằng.

VUI HƠN CẢ

Có người dự đoán năm nay đồng bào Công giáo mừng lễ Giáng Sinh vui hơn bao giờ hết. Đó là vì có món quà Noel của Đức Thánh Cha mới ban cho Giáo Hội Việt Nam: thành lập Phẩm trật với ba vị tân Tổng Giám Mục, đứng đầu ba Tổng giáo khu gồm 18 địa phận do các Giám mục chính Tòa điều khiển.

Nhưng kìa... chuông lễ Nửa Đêm đã ngân vang, gấp tờ báo lại để đi dự Lễ kỷ niệm Chúa Giáng Sinh, **Sĩ-Điền** xin nâng... chiếc đèn ngôi sao kính chúc quý độc giả một Lễ Giáng Sinh vô cùng hoan hỉ...

Huỳnh Minh Hiệp chép lại từ bộ sưu tập báo chí cá nhân.

Huỳnh Minh Hiệp sưu tầm

10 tháng 12, 2021

Nguồn: https://hon-viet.co.uk/HuynhMinhHiep_NhoLaiKhongKhiGiangSinhSaiGonHon60NamTruoc.htm

Nguồn: Internet eMail by **Tran Marie** chuyển

*Đăng ngày Chúa Nhật, December 12, 2021
Cập nhật ngày Chúa Nhật, November 3, 2024 – mùa Noel 2024
Ban Kỹ Thuật Khóa 10A-72/SQT/ĐĐ, ĐĐ11/TĐ1ND, QLVNCH*